

Prikaz partnerstva s roditeljima na internetskim stranicama ustanova za rani odgoj i obrazovanje

---

Čutura, Nina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:961119>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-10**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

**PRIKAZ PARTNERSTVA S RODITELJIMA NA
INTERNETSKIM STRANICAMA USTANOVA ZA RANI
ODGOJ I OBRAZOVANJE**

Diplomski rad

Nina Čutura

Zagreb, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za pedagogiju

**PRIKAZ PARTNERSTVA S RODITELJIMA NA INTERNETSKIM
STRANICAMA USTANOVA ZA RANI ODGOJ I OBRAZOVANJE**

Diplomski rad

Nina Čutura

Mentor: dr. sc. Edita Slunjski, prof.

Zagreb, 2023.

SADRŽAJ

Uvod	1
Partnerstvo ili suradnja?	3
Povijesne promjene koje su dovele do pojave partnerstva s roditeljima	6
Što sve čini uspješno partnerstvo?	10
Pozitivni ishodi koje nam donosi partnerstvo.....	13
Prepreke u ostvarivanju partnerskog odnosa s roditeljima.....	17
Vrste komunikacije s roditeljima.....	21
Kutići za roditelje.....	24
Problem i cilj istraživanja	26
Uzorak	28
Postupci i instrumenti	29
Prikaz rezultata.....	30
Analiza rezultata.....	41
Zaključak.....	44
Literatura.....	46

Sažetak

Ustanove za rani odgoj i obrazovanje u današnjici sve više teže partnerstvu s roditeljima s obzirom na brojne koristi koje nam ovakav oblik odnosa nudi. U svakodnevnom radu ustanove se služe raznim oblicima komunikacije s roditeljima te je jedan od njih i kutić za roditelje. Premda se smatra jednosmjernim oblikom komunikacije, potencijal kutića za roditelje na internetskim stranicama ustanove velik je kada govorimo o prikazu same ustanove i partnerskih odnosa koji se u njoj grade. Iako smo istraživanjem otkrili kako postoje ustanove koje ovakav oblik komunikacije koriste na ispravan način, broj onih koje putem njih samo prenose informacije roditeljima iznenađujuće je velik. Pri kraju rada naveli smo nekoliko prijedloga za poboljšanje komunikacije s roditeljima putem ovog suvremenog medija.

Ključne riječi: ustanove za rani odgoj i obrazovanje, partnerstvo, komunikacija s roditeljima, kutići za roditelje

Abstract

Early childhood education institutions strive more and more each day for partnership with parents, considering the numerous benefits that this form of relationship offers us. In the day-to-day work of the institution, various forms of communication with parents are used, one of which is the parents' corner. Although it belongs to one-way forms of communication, the potential of the parents' corner on the institution's website is great when we talk about the presentation of the institution itself and the partnership relationships that are built with the parents. Although we discovered through research that there are institutions that use this form of communication in the correct way, the number of those that only transmit information to parents through them is surprisingly large. At the end of the paper, we listed several suggestions for improving communication with parents through this modern medium.

Key words: Early childhood institutions, partnership, communication with parent, parents' corner

Uvod

Rad s roditeljima u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje predstavlja izazov koji za uspješnost zahtjeva ispunjavanje mnogih faktora. Partnerskim odnosom s roditeljima nastojimo produbiti svoje razumijevanje djeteta te samim time i odgojno-obrazovnu praksu koja se odvija u ustanovi. Promjene koje su se dogodile kroz godine u ustrojstvu i organizaciji rada u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje sa sobom su donijele niz novih saznanja o izazovima s kojima se suočavaju odgojitelji, ali i roditelji djece. Ustanove više nisu zadužene samo za čuvanje djece te njihovu skrb kao što ni roditelji nisu zaduženi samo za odgoj djece kod kuće. Partnerski odnos nastoji povezati ova dva sustava kako bi razvoj djeteta u svim aspektima njegovog života ispunio svoj cjelovit potencijal.

U teorijskom dijelu ovoga rada predstaviti ćemo partnerstvo te njegovo značenje kao i napredak koji nam ono donosi u usporedbi sa suradnjom i ostalim oblicima odnosa s roditeljima kroz povijest. Čimbenici koje partnerski odnos mora zadovoljavati kako bi bio uspješan u svakodnevnoj odgojno-obrazovnoj praksi za odgojitelje i ostale djelatnike ustanove predstavljaju izazov te samim time zahtijevaju visoku razinu angažmana svih sudionika procesa na svim poljima njihovog rada. Upravo zbog kompleksnosti postizanja i održavanja partnerskih odnosa, u radu smo naveli nekoliko prepreka s kojima se u praksi susrećemo te objasnili neke od načina putem kojih ih možemo savladati.

Partnerski se odnos u velikoj mjeri oslanja na kvalitetnu komunikaciju između roditelja i ustanove, stoga smo u radu posvetili posebnu pažnju upravo vrstama komunikacije s roditeljima. Kutić za roditelje, kao jedan od oblika komunikacije s roditeljima, u svojoj formi predstavlja jednosmjerno prenošenje informacija. U istraživačkom dijelu ovoga rada nastojat ću utvrditi koriste li ustanove za rani odgoj i obrazovanje kutić za roditelje na svojim internetskim stranicama u njegovom punom potencijalu. Jedna od vodećih prednosti internetskih stranica ustanova za rani odgoj i obrazovanje njihova je dostupnost u svako vrijeme svima koji imaju pristup internetu. Roditelji, bez direktnog razgovora s odgojiteljima i djelatnicima ustanove, putem njih mogu saznati mnoštvo detalja o aktivnostima svoje djece te programima koje ustanova nudi kao i izabrati aktivnosti u koje se žele uključiti. Upravo je glavni cilj ovog rada

ispitati u kolikoj mjeri ustanove promiču partnerstvo s roditeljima putem svojih stranica i kutića za roditelje na njima te koliki broj ustanova afirmira roditelje kao partnere putem ovakvog oblika komunikacije s njima.

Iako je partnerstvo s roditeljima u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje široko pokrivena tema u pedagogiji, smatram da će nam ovakva vrsta istraživanja ukazati na neke od problema koji se javljaju prilikom komunikacije s roditeljima putem suvremenih tehnologija. Partnerstvo se putem ovog načina komunikacije ne može provoditi, no može služiti kao poticaj roditeljima na uključivanje u rad ustanova kao i za prikazivanje njihove vrijednosti u samom odgojno-obrazovnom radu ustanove. Za potrebe ovog rada analizirat ćemo kutiće za roditelje na internetskim stranicama ustanove iz perspektive osobe koja ovaj proces promatra izvana. Na kraju ćemo u zaključku iznijeti neke od osobnih prijedloga za poboljšanje te nove načine za promicanje partnerstva s roditeljima putem ovog oblika jednosmjerne komunikacije s roditeljima, ali i s javnošću.

Partnerstvo ili suradnja?

Partnerstvo i suradnja u mnogim područjima društvenog rada u velikom broju slučajeva predstavljaju istoznačnice, no kada govorimo o kontekstu pedagogije i ustanova za rani odgoj i obrazovanje potrebno se detaljnije osvrnuti na razlike između ova dva pojma. Za potrebe ovoga rada pri samom početku predstaviti ćemo detaljniji uvid u značenje partnerstva i suradnje te obrazložiti zbog čega se u današnjoj odgojno-obrazovnoj praksi teži partnerskom odnosu s roditeljima, a ne samo suradničkom.

Pokušamo li saznati nešto više o ovim pojmovima, Hrvatski jezični portal daje nam kratke i nedovoljno detaljne definicije pa tako riječ suradnja opisuje kao „zajednički rad” ili „sudjelovanje radom ili djelatnošću na kakvom projektu, planu ili općem djelovanju”, dok partnerstvo opisuje kao „sudioništvo u igri ili u poslu”. Analizom ovih definicija ne možemo dobiti konkretan uvid u razlike ovih dvaju pojmova. Štoviše, partnerstvo koje je po svom značenju opširnije te koje, da bi bilo zadovoljeno, uključuje veći broj elemenata opisano je na mnogo suzdržaniji način te se čitanjem definicije najprije može povezati isključivo s poslovnim dogovorima, radom te djecom. Pojmovi suradnja i partnerstvo mogli bi se povezati s pojmovima „cooperation” i „collaboration” iz engleskog rječnika koji se i u engleskom jeziku često smatraju istoznačnicama, no daleko su od toga.

U kontekstu rada ustanova za rani odgoj i obrazovanje i njihovom odnosu s roditeljima partnerstvo je u mnogočemu prihvatljiviji izraz jer nudi svojevrsno proširenje značenja riječi suradnja, stoga ćemo se u ovom radu okrenuti detaljnijim definicijama partnerstva. Partnerstvo obitelji i ustanove za rani odgoj i obrazovanje Dunst i Trivette (2010) definiraju kao „stil suradničke pomoći u kojoj je fokus intervencije usmjeren na korištenje postojećih obiteljskih snaga i stjecanje novih sposobnosti za postizanje željenih ciljeva” (prema Ljubetić, 2014, str.4). Zajednički rad i ciljevi prožeti su i kroz definiciju Albright i Weissberg (2010) koji partnerstvo opisuju kao zajednički rad obitelji i učitelja s ciljem poboljšanja djetetovog cjelokupnog razvoja (isto., str.4). Obje definicije partnerstvo opisuju kao složen proces koji ovisi o mnogo faktora te se gradi kroz različite sfere djelovanja u odgojno-obrazovnom radu s ciljem osiguravanja najboljeg ishoda djetetova razvoja. Kada govorimo o partnerstvu, naglasak je na stjecanju novih sposobnosti što nam ukazuje na neprekidan proces učenja kod svih

sudionika partnerstva, kako djelatnika ustanove za rani odgoj i obrazovanje, tako i roditelja.

Odnos ustanova za rani odgoj i obrazovanje i obitelji djeteta uvijek mora težiti partnerskim odnosima kao proširenju postojeće suradnje. Ljubetić (2014) u svome radu prije svega ističe dvosmjernu komunikaciju, ravnopravnost sudionika te visoku razinu intrinzične motivacije kao glavne odrednice partnerstva, dok suradnju opisuje na suprotan način ističući hijerarhijsko uspostavljanje odnosa i većinski jednosmjernu komunikaciju kao njene glavne odrednice. Zbog jednostavnijeg pregleda te usporedbe, u sljedećem ćemo prikazu (Tablica 1) istaknut neke od razlika između suradnje i partnerstva u odgojno obrazovnoj praksi.

Tablica 1. Temeljne razlike između suradnje i partnerstva

SURADNJA	PARTNERSTVO
Jednosmjerna komunikacija, najčešće od strane odgajatelja.	Dvosmjerna komunikacija, odgajatelj – roditelj.
Pojedinačni ciljevi – poteškoće u ostvarivanju istih.	Zajednički ciljevi i rad na osiguranju istih.
Hijerarhijski odnosi unutar zajednice (roditelji su nižeg ranga).	Ravnopravni odnosi odgajatelja i roditelja djece.
Nedostatna razina informacija upućenih roditeljima.	Roditelji su dobro informirani.
Niska razina intrinzične motivacije za partnerstvo.	Visoka razina intrinzične motivacije za partnerske odnose i njihovu izgradnju.
Ograničeno sudjelovanje roditelja u aktivnostima ustanove.	Aktivno sudjelovanje roditelja u izgradnji kurikuluma i aktivnostima u ustanovi.
Neredovitost u zajedničkom radu.	Kontinuitet u radu ustanove i roditelja.
U pravilu ustanova preuzima inicijativu.	Obostrana inicijativa.
Manjak interesa za dodatno osposobljavanje od strane djelatnika ustanove.	Pojačan interes odgojno-obrazovnih djelatnika za daljnje stručno i profesionalno usavršavanje.
Odgojno-obrazovno osoblje nedovoljno senzibilizirano za potrebe obitelji.	Senzibiliziranost odgojno-obrazovnih djelatnika za potrebe obitelji.

Iako se u svakodnevnom životu često susrećemo s pojmom suradnje u pozitivnom kontekstu, u odgojno-obrazovnom nam ona pruža samo prividno dobro rješenje za međusoban suodnos i oblik komunikacije te zajedničkog rada. Partnerstvo i suradnja razlikuju se u provođenju svih bitnih aspekata rada između odgojno-obrazovne ustanove i roditelja. Vrijednosti u lijevom i desnom stupcu tablice dijametralno su suprotne te se oslanjaju na sve dijelove odgojno-obrazovnog procesa, počevši od samog angažmana i položaja njegovih sudionika – roditelja i djelatnika ustanove, vremena posvećenom aktivnostima, sudjelovanju u istima, motivaciji te komunikaciji između stranki (Ljubetić,2014). Nadalje, Bronfenbrenner (1994) ističe dodatne razlike ovih dvaju oblika odnosa gdje navodi da se partnerstvo očituje i u obostranoj razmjeni informacija, odsustvu etiketiranja i stvaranja predrasuda te prije svega naglašava važnost međusobnog razumijevanja kao podloge za stvaranje kvalitetnog partnerskog odnosa. Bitno je naglasiti kako je kvalitetan partnerski odnos između ustanove i roditelja socijalni konstrukt te se samim time ne može u potpunosti odrediti (Kušević,2016). Ipak, u radu ćemo nastojati pobliže objasniti čimbenike koji se u današnje vrijeme smatraju podlogom za stvaranje kvalitetnog partnerstva.

Analizirajući razlike između suradnje i partnerstva možemo zaključiti kako je partnerstvo jedini oblik odnosa s roditeljima kojemu moramo težiti u svom pedagoškom radu. Kroz partnerstvo bismo si pomogli pri osiguravanju kvalitete same ustanove, ispunjenju ciljeva odgojno-obrazovnog rada te pridonijeli nesmetanom i cjelovitom razvoju djeteta od čije dobrobiti najprije i polazimo prilikom uspostavljanja i daljnje izgradnje odnosa. Partnerstvo je složen proces koji zahtjeva neprestan rad s obje strane te da bi bilo uspješno mora zadovoljavati brojne, ranije navedene, kriterije. Kao pedagozi, svjesni smo da niti jedan odnos u svakom trenutku ne može predstavljati ideal te da je rad s ljudima iznimno kompleksan proces čije održavanje zahtjeva neprestan trud. Samim time moramo usmjeriti svoj profesionalni rad na pravovremeno rješavanje problema stavljajući naglasak na kvalitetnu dvosmjernu komunikaciju s roditeljima i imati na umu različitosti u razmišljanjima i djelovanju. Samo se partnerstvo svodi na neprestano učenje jer „učenje nije jednosmjernan i linearan proces već se ostvaruje u suodnosu s drugima u zajednici koja uči” (Senge i dr,2003; prema Petrović-Sočo,2007,str.37).

Povijesne promjene koje su dovele do pojave partnerstva s roditeljima

U ovom odlomku rada sažeto ćemo se osvrnuti na promjene u organizaciji rada ustanova za rani odgoj i obrazovanje koje su dovele do potenciranja partnerstva u današnjici. Uloga ustanova za rani odgoj i obrazovanje u životu djeteta, ali i u društvu kroz povijest se znatno izmijenila. Prilikom svojih začetaka u četrdesetim godinama 19. stoljeća, kada su ustanove za rani odgoj i obrazovanje tek započinjale svoj put razvoja, dužnost odgajatelja bila je usmjerena ponajprije na očuvanje sigurnosti djeteta. Godine 1837. Friedrich Fröbel osniva prvu ustanovu za rani odgoj i obrazovanje po uzoru na učenje filozofa Jean-Jacquesa Rousseaua i pedagoga Johanna Heinricha Pestalozzija. Premda su ustanove za rani odgoj i obrazovanje začete tek u 19. st., kroz povijest je briga o djeci često bila podržana u različitim oblicima sirotišta, hranilišta i čuvališta koji su se u većinskom dijelu odnosili na djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i njege (Došen-Dobud,2013). Upravo osnivanjem i razvojem ustanova za rani odgoj i obrazovanje 19. stoljeće postaje vrijeme utemeljenja osnovnih dječjih prava. Dijete 19. stoljeća u društvu se počinje razlikovati od odraslih osoba te raste svijest o posebnosti njege, prava i obaveza prema njima. Povećanje svijesti o djetetu i njegovim potrebama dovelo je do znatnih promjena u organizaciji ustanova za rani odgoj i obrazovanje.

Petrović-Sočo (2007) u svom radu razvoj ustanova za rani odgoj i obrazovanje dijeli na tri vremenska intervala. Pri samom početku organizacije ustanova za rani odgoj i obrazovanje briga i skrb za djecu do tri godine života bila je odvojena od pedagoških ustanova za stariju djecu, stoga autorica prvo razdoblje opisuje u kontekstu jaslica.

Medicinsko doba jaslica u početku je bilo obilježeno čuvanjem djece, najčešće siromašne i bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Situacija se počinje izmjenjivati sve učestalijim zapošljavanjem žena u vremenu industrijske revolucije. Majke su dobile mogućnost i imale potrebe za radom, ali su u isto vrijeme željele imati svoju djecu blizu sebe. Upravo iz ovog razloga Robert Owen osniva odgojnu ustanovu u svojoj tvornici pamuka u Škotskoj 1816. godine kako bi majkama osigurao osjećaj sigurnosti na poslu, a djeci pružio nesmetan razvoj te ljubav i poštovanje. Ustanova koju je Owen utemeljio u mnogo čemu se isticala od ranije spomenutih ustanova koje su pružale skrb djeci, ponajviše po načinu rada i aktivnostima unutar ustanove. Autorica u radu navodi kako su djeca vrijeme u ustanovi provodila uz ples, igru, učenje te boravak na svježem zraku.

Do osamdesetih godina prošlog stoljeća broj ustanova smanjuje se ili povećava ovisno o stanju u svijetu, recesiji, radu i siromaštvu, no organizacija i same uloge djelatnika u ustanovama ne mijenjaju se. Njihova primarna zadaća ostaje osiguravanje sigurnosti djeteta i skrb za osnovne biološke potrebe. Razlog iza medicinskog naziva ovog vremenskog perioda zasniva se upravo na zadaćama koje su djelatnici u ustanovama imali. S djecom su u ustanovama radile medicinske sestre i stručnjaci te su im se zadaće zasnivale na hranjenju, čuvanju i osiguranju osnovne zdravstvene njege (Petrović-Sočo,2007). Već spomenutim rastom svijesti o pravima djeteta i uvidom u posebnost njege koja im je potrebna, ustanove za rani odgoj i obrazovanje počinju se mijenjati. Sve više se uviđaju nedostatci organizacije rada te se prostorije ustanove i materijali u njima postepeno mijenjaju kako bi u većoj mjeri odgovarali dječjim potrebama i dobrobiti. Osamdesetih godina 20. stoljeća jaslice postaju integrirani dio dječjih vrtića te se po uzoru na njih iz medicinskog okružja počinju pretvarati u pedagošku ustanovu gdje je odgoj djece u središtu interesa (Petrović-Sočo,2007).

Poučavateljsko doba jaslica nastaje uvidom u nedostatke dotadašnjeg rada jaslica i odgojnih ustanova za stariju djecu osamdesetih godina prošlog stoljeća. Uloga ustanova počinje se mijenjati dobivajući novu dimenziju – poučavanje. „Dolazi do sve većeg zapošljavanja profesionalnih odgojitelja za rad s djecom, što je ubrzalo pretvaranje ovih institucija iz socijalo-zaštitnih i medicinskih u odgojno-obrazovne ustanove” (Petrović-Sočo,2007,str.18). Profesionalno osposobljeni djelatnici počinju proučavati procese učenja djece te se pripremaju za rad s njima osmišljavajući aktivnosti i sadržaje za rad tijekom dana. U ovom razdoblju dolazi do prve pojave roditeljskih sastanaka, kutića za roditelje i komunikacije s njima. Odnos s roditeljima do tada je bio isključivo zasnivan na dovođenju djece u instituciju te dolazak po njih, što se ogledalo u vrlo slabim odnosima između djelatnika ustanove i roditelja (Petrović-Sočo,2007).

Jačanjem odgojno-obrazovne uloge jasličkih institucija rad s roditeljima dobiva novu dimenziju te se počinju pojavljivati prvi oblici suradnje između odgojitelja i roditelja. U Hrvatskoj je uz Zakon o odgoju i obrazovanju za praksu od velike važnosti bio i priručnik iz 1986. godine za rad s djecom u jaslicama „Odgoj i njega djece u drugoj i trećoj godini života” koji odgojnu ulogu stavlja na prvo mjesto kada je u pitanju dobrobit djeteta. Autorica također ističe kako se priručnik oslanjao na odbacivanje

fokusiranosti na isključivu medicinsku skrb za dijete te se velika pažnja pridaje njihovom socijalnom okruženju. Kao negativnu stranu priručnika autorica naglašava nedovoljan naglasak na optimizaciji prostora same ustanove te manjkavu posvećenost analizi sadržaja, igara i materijala kojima se djeca koriste u svakodnevnom radu. Za potrebe ovog rada bitno je naglasiti da su roditelji u poučavateljskom periodu bili u mogućnosti ulaziti u prostore institucije što do tada nije bio slučaj. Premda su roditelji u ovom razdoblju u većoj mjeri bili uključeni u aktivnosti djece u instituciji, u društvu se stvorio negativan stav prema ovakvoj vrsti ustanove. Otvaranje odgojne ustanove ka van, njeno unapređenje i razvoj dio društva smatrao je pogrešnim, zagovarajući stav da je djetetu u ranoj dobi za razvoj potrebna majka. Problem su povezali s istraživanjima koja su u fokusu imala mišljenje da je za djetetov socijalno-emocionalni razvoj štetno odvajanje od majke u ranoj dobi te su na odgajatelje gledali kao na svojevrsnu zamjenu majčinske uloge (Petrović-Sočo,2007). Ovakvo razmišljanje i u današnjici njeguje određen broj ljudi te je upravo zato potrebno dodatno objasniti ulogu odgojne ustanove i njegovih djelatnika. Krajem poučavateljskog doba jaslica počinje se intenzivnije raditi na promjenama unutar same ustanove. Počinju se osmišljavati drugačije organizirani prostori, kutići za aktivnosti djece, izbacuju se veliki komadi namještaja te se time djeci daje više slobode prilikom provođenja svakodnevnih aktivnosti i igre. Ovaj period u razvoju ustanova za rani odgoj i obrazovanje pružio je dobar temelj za razvoj ustanova za rani odgoj i obrazovanje kakve poznajemo danas.

Ustanove za rani odgoj i obrazovanje djece nakon devedesetih godina prošlog stoljeća usmjerene su u prvom redu na optimalan razvoj djeteta. Negativne karakteristike ustrojstva ustanova za odgoj u prošlosti u ovom se razdoblju nastoje prevladati. Poučavateljsko razdoblje uspjelo je odbaciti isključivo medicinsko utemeljenje skrbi iz razdoblja dječjih jaslica u njihovim začetcima, dok suvremeno doba nastoji odbaciti negativne strane poučavateljskog razdoblja brige o djeci. Ustanove za rani odgoj i obrazovanje u ovom razdoblju dobivaju potpuno novo značenje kojem je u cilju osigurati cjelovit razvoj djeteta. Prostorije ustanova postaju ispunjenije materijalima pogodnim za dob djeteta, struktura dana u ustanovi mijenja se time odbacujući vrijeme spavanja kao nužno u većini ustanova. Problem se javlja jer i dalje dio ustanova funkcionira po zastarjelim principima rada što uvelike stvara razliku između ustanova za rani odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj (Petrović-

Sočo,2007). U kratkom vremenskom razdoblju od devedesetih godina prošlog stoljeća do danas donesene su brojne promjene u radu ustanova.

Značajnije promjene dogodile su se u vezi odnosa s roditeljima te se pojavljuje potreba za partnerstvom. Roditelji postaju sve više uključeni u aktivnosti ustanove te informirani o događanjima u njoj. Odnos sve više dobiva partnerski karakter s obzirom na to da se obogaćuju spoznaje o dobrobitima partnerstva s roditeljima za razvoj djeteta na svim razinama. Uviđa se važnost obaju struktura – i ustanove i obitelji koje se međusobno ne isključuju niti pokušavaju zamijeniti. Prema Škutor (2014) škola je mjesto susreta obitelji i učitelja, stoga je potrebno zajedničko djelovanje, u ozračju međusobnog uvažavanja i povjerenja kako bi se djeci omogućilo usvajanje znanja, razvijanje vještina i sposobnosti te da bi svako dijete moglo razviti svoje pune potencijale. Rad s djecom u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje, ali i s roditeljima kompleksan je proces te kao stručnjaci pedagozi moramo neprestano promatrati cijeli proces te osmišljavati načine kako poboljšati praksu u kojoj uvijek ima prostora za napredak. Miljak (2001) također navodi na preispitivanje rada postojećih ustanova fokusirajući se na aktivnosti u ustanovama te dobrobit djeteta. Odrasle osobe u današnjici često nenamjerno zanemare dječju perspektivu po pitanjima vremena provedenog u ustanovi, aktivnostima kojima se bave i interesu za iste. Autorica navodi da se vremenska raspodjela aktivnosti djeteta u ustanovama često povezuje s onim iz viših razina obrazovanja te se ono samo prividno razlikuje, dok u praksi i dalje mlađa djeca slijede sličan raspored kao starija djeca u vrtiću ili osnovnoškolci. Navedeni nam problemi ukazuju na to da ovo razdoblje nije i ne treba predstavljati kraj u razvoju ustanova za rani odgoj i obrazovanje.

Što sve čini uspješno partnerstvo?

U prvom poglavlju ovoga rada tablično smo prikazali neke od značajnijih elemenata koji razlikuju partnerstvo od suradnje te ćemo ih sada dodatno objasniti kako bismo pružili uvid u kompleksnost postizanja istoga. Polazni element koji ćemo razmotriti u ovom radu onaj je autorice Milanović i sur. (2014) koja navodi da je za zasnivanje partnerstva s roditeljima najbitnije roditelja istinski smatrati partnerom. Obitelj i škola dvije su strukture u kojima dijete provodi većinski dio svoga djetinjstva te je upravo dijete ono što povezuje nas kao odgojno-obrazovne stručnjake i roditelje. „Premda smo i jedan i drugi djetetu potrebni, premda se ne isključujemo, rijetko smo sve troje zajedno-odgojitelj, roditelj i dijete. Niti sam ja kao odgojitelj izravni svjedok njegovu roditeljstvu niti je on nazočan za vrijeme mojeg rada s djetetom da se može uvjeriti u sve dimenzije moje profesionalne uloge. Dijete je jedini svjedok naših uloga u svojem odrastanju” (Milanović i sur.,2014). Kako bismo razvijali partnerstvo s roditeljima, bitno ih je promatrati kao sebi ravne, bez hijerarhijskog rasporeda uloga i važnosti. Dokle god ovaj kriterij nije zadovoljen, ne možemo govoriti o partnerstvu s obzirom na to da se ono zasniva upravo na jednakosti, međusobnom uvažavanju i poštovanju.

Ljubetić (2014) također u svom radu navodi važnost fokusa na dijete kao jedan od glavnih čimbenika koji doprinose uspješnom partnerstvu s roditeljima. U isto vrijeme naglašava kako komunikacija s roditeljima o pitanjima koji se tiču njihovog djeteta uvelike povećava interes roditelja te ih čini više zainteresiranima za samo partnerstvo. U istom radu navodi i konstruktivnost, jasnoću i konkretnost te kontinuitet kao vodeće čimbenike za izgradnju partnerstva. Pri tome, govoreći o konstruktivnosti, objašnjava kako je potrebno roditeljima dati na uvid važnost te korist od informacije kako bismo im pomogli shvatiti zbog čega se određena situacija dogodila, što bismo mogli naučiti iz nje te na koji ju način ispravno razriješiti. Komunikacija koju provodimo s roditeljima mora sadržavati jasno predstavljene informacije te konkretno ukazivanje na problem. Roditeljima je potrebno davati konkretne upute za postupanje kako bismo izbjegli kasnije pojavljivanje prepreka u partnerstvu. Autorica također u ovom poglavlju naglašava važnost formuliranja rečenica te vođenja razgovora na razumljiv način kako bismo smanjili stopu nerazumijevanja terminologije te samim

time izbjegli moguće prepreke uzrokovane različitim stupnjevima obrazovanja između odgojitelja i roditelja (Ljubetić,2014, str.48). Ukoliko se ranije navedeni čimbenici zadovolje, postoji velika vjerojatnost da će naše partnerstvo s roditeljima biti uspješno. Ranije smo naglasili kako je za uspješno partnerstvo potreban kontinuiran rad, tako Udruga za suradnju akademskog, socijalnog i emocionalnog učenja navodi pet vještina koje je moguće simultano razvijati u obitelji, ali i u odgojno-obrazovnoj ustanovi: samosvjesnost, samoupravljanje, razvoj socijalne svjesnosti i vještina odnosa te odgovorno donošenje odluka. Za ove vještine autorica navodi kako su iznimno korisne teme kao početna točka za osmišljavanje aktivnosti za roditelje, odgojitelje i ostale stručne suradnike u namjeri izgradnje partnerstva (Albright i Weissberg,2010; prema Ljubetić,2014).

Kao polazišnu točku za izgradnju partnerstva između odgajatelja i roditelja Ivaštanin i Vrbanec (2015) navode da se treba temeljiti „...prvenstveno na poznavanju i razumijevanju očekivanja u vezi njihovih pojedinačnih uloga. Da bi se uspostavili uvažavajući odnosi, svi sudionici moraju imati vrlo jasna očekivanja te zajedničke ciljeve, stoga je potrebno biti svjestan potencijalnih čimbenika koji su prepreka u ostvarivanju kvalitetnih odnosa” (Ivaštanin i Vrbanec,2015). Zajednički cilj ustanove za rani odgoj i obrazovanje i roditelja djeteta uvijek mora sadržavati djelovanje u najboljem interesu za dijete te osiguravati njegov nesmetan i cjelovit razvoj. Autorice Mlinarević i Tomas (2010) opisuju iskrenu i čestu komunikaciju s roditeljima kao čimbenike koje čine kvalitetno partnerstvo dok Hercigonja (2020) u svom radu naglašava kako partnerstvo mora biti utemeljeno na poštivanju kulturalnih razlika te pozitivnom ozračju o kojem govori i Ljubetić (2014). Hercigonja također u svom radu predstavlja tri kriterija koja bi suradnja roditelja i ustanove morala zadovoljavati, a to su jednakost, aktivnost i odgovornosti. Pri tome se jednakost odnosi na jednaku preraspodjelu zadataka te angažman oko rada za djetetovu dobrobit, aktivnost se može povezati s kontinuiranošću o kojoj govori Ljubetić (2014) te na kraju preuzimanje odgovornosti obje strane partnerstva za donošenje odluka i ispunjavanje dužnosti te uvažavanje prava (Pugh i De'Ath, 1989; prema Hercigonja,2020).

Nadalje, u poglavlju u kojem smo opisali razliku između suradnje i partnerstva naveli smo niz čimbenika koji određuju partnerstvo. Sve te čimbenike možemo podijeliti (Tablica 2) na one koji se tiču samo roditelja i njihovog angažmana, one koji

se odnose na odgojitelje i djelatnike ustanove te čimbenike koji se odnose na sve sudionike partnerstva (Ljubetić,2014).

Tablica 2. Elementi partnerstva u odgojno-obrazovnoj ustanovi

Roditelji	<ul style="list-style-type: none"> • Uključeni u sve aktivnosti ustanove • dobro informirani o svojim pravima i obavezama • te su dobrodošli u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj.
Odgojitelji i stručni tim ustanove	<ul style="list-style-type: none"> • Osviješteni i informirani o važnosti partnerstva • kvalitetno su osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima • izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji • te imaju visok stupanj interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.
Roditelji i odgojitelji te stručni tim ustanove	<ul style="list-style-type: none"> • Zajednički ciljevi u fokusu na dijete • ravnopravni odnosi • kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajuća i ravnopravna komunikacija • obostrana inicijativa • visoka razina intrinzične motivacije za partnerstvo • aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikuluma • te predstavljaju međusobno povezane sustave.

Mavračić Miković (2019) u svom radu naglašava kako su neki od preduvjeta za samo zasnivanje partnerstva upravo pozitivan stav sudionika te shvaćanje partnerstva kao bitnog bez čega ovakva vrsta odnosa ne može funkcionirati. Kao što je vidljivo iz tabličnog prikaza gore, većina elemenata koji moraju biti zadovoljeni za kvalitetno partnerstvo odnose se na sve sudionike ovog odnosa što nam dodatno potvrđuje ranije spomenute preduvjete.

Pozitivni ishodi koje nam donosi partnerstvo

Ustanove za rani odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj u današnjici sve učestalije koriste partnerstvo kao oblik odnosa s roditeljima budući da ono pruža brojne pozitivne ishode u radu. U ovom poglavlju predstaviti ćemo neke od istaknutih dobrobiti partnerstva kako za razvoj djeteta, tako i za samu ustanovu te roditelje.

Dobrobiti partnerskog odnosa na roditelje

Prema Mavračić Miković (2013) kvalitetno partnerstvo očituje se na svim subjektima procesa: djetetu, roditelju, odgojitelju i ustanovi. Rosić i Zloković (2003) u svom radu također navode neke od pozitivnih ishoda partnerstva na roditelje pa tako ističu:

- bolje razumijevanje rada u školi
- povećanje kompetencije za pružanje podrške i pomoći djetetu
- promjene nepoželjnih i štetnih ponašanja prema djetetu
- opća briga za dijete postaje kvalitetnija.

Navedene pozitivne ishode partnerstva na roditelje opisuje i autorica Mavračić Miković (2019, str.3) tako ističući da se roditelji osjećaju „kompetentnijima jer su ravnopravno uključeni u odgojno-obrazovni rad, sigurnijima, cjenjenijima, ali i zadovoljnijima jer njihovo zadovoljstvo proizlazi iz zadovoljstva djeteta”. Uključenost roditelja u odgojno-obrazovni proces djeteta od velike je važnosti kako bi dijete postizalo dobre rezultate. Tako Škutor (2014) uz standarde i očekivanja djece i roditelja te dobre uvjete za učenje navodi upravo roditeljsku podršku kao čimbenik koji je potreban za dobre rezultate djeteta. Autorica također ističe važnost dobrih poruka koje roditelji primaju od odgajatelja i ostalih djelatnika ustanove za rani odgoj i obrazovanje kako bi u većoj mjeri bili uključeni u sam rad ustanove. Prilikom rada s roditeljima moramo uložiti posebnu vrstu opreza s obzirom na to da svaki roditelj dolazi u ustanovu s već formiranim mišljenjima pa tako Assmusen i suradnici (2007; prema Bilan i Matov, 2014)) navode smjernice koje mogu doprinijeti našem razumijevanju roditelja te pozitivnim ishodima koje želimo postići partnerskim odnosom:

- roditelji imaju različite potrebe kada se obraćaju ustanovi

- učinkovitija je potpora koja dolazi iz više izvora, tj. od više djelatnika odgojno-obrazovne ustanove
- roditelji ne žele surađivati s ustanovama i službama koje ih osuđuju ili stigmatiziraju
- službe trebaju biti dostupne i prijateljski raspoložene prema roditeljima
- riječ preporuke roditelja najučinkovitija je promidžba za neku ustanovu.

Autorica Sušan Gregorović (2017) naglašava kako će se roditelji uključivanjem u obrazovanje djeteta putem partnerstva osjećati sastavnim dijelom djetetova obrazovanja što će dodatno utjecati na njihovo samopouzdanje i osjećaj kompetencije za samo roditeljstvo te pomaganje djetetu da postigne bolji uspjeh u školi. O povećanju školskog uspjeha govori i Škutor (2014, str.2) koja naglašava da upravo roditeljska uključenost za posljedicu ima „bolji akademski uspjeh njihove djece ne samo u školi već i uspjeh u drugim životnim aspektima koji su značajni za pozitivan razvoj djece”.

Dobrobiti partnerskog odnosa na dijete

Dobrobiti partnerstva ustanove za rani odgoj i obrazovanje s roditeljima na samo dijete su brojne tako Rosić i Zloković (2003) navode kako će putem partnerstva:

- dijete stvoriti dojam da mu roditelj može pomoći
- postizati bolji školski uspjeh
- izgraditi veće samopouzdanje
- imati manje problema u ponašanju
- vrednovati obrazovanje kao sastavni dio života i obitelji.

Govorimo li o partnerstvu, najveću dobrobit ima upravo dijete kojemu se na taj način jača osjećaj sigurnosti te vlastite vrijednosti. Budući da dijete uči po modelu te većinu svoga djetinjstva provodi upravo ili u obitelji ili u odgojno-obrazovnoj ustanovi, taj odnos mora biti primjer dobrih komunikacijskih vještina i empatije (Rosić i Zloković, 2003).

Kod djeteta se putem stalne i pozitivne komunikacije roditelj – ustanova stvara osjećaj uključenosti te se povezuju dva sustava o kojima Ljubetić (2014) govori u

svome radu. Autorica navodi kako su učenici/dijete otvoren sustav što bi značilo da imaju kontinuirane interakcije i s obitelji i s ustanovom, stoga nam partnerstvo pruža dobro uporište kako bismo djetetu olakšali procese prelaska iz jednog sustava u drugi. Ljubetić (2014, str.24) također naglašava kako je partnerstvo „dinamična i multidimenzionalna kategorija s priznatom zajedničkom odgovornošću aktera za djetetovu akademsku karijeru i razvoj”. Ova definicija dodatno određuje partnerstvo te nam ukazuje upravo na važnost kvalitetnog odnosa između roditelja i ustanove na dijete. Bolji akademski uspjeh djeteta putem partnerstva ostvaruje na području jezičnih vještina i razvoju pismenosti, matematičkim vještinama, kao i ostalim vještinama učenja (Sušanji Gregorović, 2017). Samim time bolja akademska uspješnost zasniva se na angažiranosti učenika za rad i učenje.

Sve navedene činjenice dovode do povećanja samopouzdanja kod djeteta i samim time uvjetuju veću motiviranost za daljnje zalaganje u ustanovi, ali i kod kuće (Epstein, 1986; Sušanji Gregorović, 2017). Mlinarević i Tomas u svom radu naglašavaju važnost partnerstva između roditelja i odgajatelja kao bitno uporište za razvoj djetetove socijalne kompetencije za što je potrebna jasna i otvorena komunikacija, partnerstvo s povjerenjem te prihvaćanjem kako bi roditelji u svakom trenutku znali kako se mogu obratiti ustanovi za pomoć.

Dobrobiti partnerskog odnosa na odgojitelje te stručni tim ustanove

Pozitivni ishodi partnerskog odnosa s roditeljima u ustanovi za rani odgoj i obrazovanje očituju se svakodnevno. Kako bismo ostvarili i unaprijedili partnerstvo, moramo krenuti od pretpostavke kako je za dobru ustanovu potrebna vizija koja je pokretač svih vrtićkih aktivnosti o kojoj Slunjski (2008) govori u svom radu. Viziju ustanove za rani odgoj i obrazovanje čini sustav vrijednosti i načela kojim se ustanova vodi u ostvarivanju kvalitetne odgojno-obrazovne prakse. Prilikom samog osmišljavanja vizije ustanove moramo potencirati partnerstvo s roditeljima te je upravo na nama kao odgojno-obrazovnim stručnjacima da tu viziju ostvarujemo tijekom rada u ustanovi.

Prema Milanović i sur. (2014) rad s djecom uvelike se razlikuje od rada s roditeljima te su to dva međusobno različita dijela odgojiteljske profesionalne uloge. Prilikom rada s roditeljima bitno je biti otvoren prema vlastitim sposobnostima kako ne bismo roditeljima dodatno otežali odgoj i pomoć pri obrazovanju kod kuće. Autorica

naglašava kako za dobar rad odgojitelja nije nužno uvijek ponuditi odgovore i rješenja na probleme roditelja, nego ponekad i reći roditeljima kako im ne možemo pružiti pomoć te ih uputiti onamo gdje će im se pomoć pružiti. Upravo u tome se očituje partnerski odnos kompletne odgojno-obrazovne ustanove i roditelja koji se zasniva na kvalitetnoj komunikaciji. Partnerstvo s roditeljima ustanovi prije svega omogućuje da pomogne djetetu na ispravan način, s obzirom da kvaliteta rada s djetetom te njegova postignuća ovise i o ustanovi i o obitelji. Partnerskim odnosom moguće je dodatno produbiti razumijevanje djeteta, a samim time i povećati kvalitetu rada ustanove. Neke od dobrobiti partnerskog odnosa s roditeljima koje sama ustanova dobiva su:

- viša razina sudjelovanja roditeljima u radu ustanova kroz donacije
- roditelji pomažu pri osmišljavanju planova i programa za rad ustanove
- odgojitelji rade na sebi i svojim kompetencijama što dovodi do kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog sustava
- povratne informacije roditelja odgojitelji koriste za stvaranje slike o sebi i svojem radu
- odgojitelji će se osjećati sigurnije u provođenju svoga rada
- pozitivni komentari u direktnoj su poveznici s većim zadovoljstvom na poslu i zadovoljstvom u profesiji (Mavračić Miković,2019).

Eccles i Harold (1993) prema Škutor (2014) navode kako je vodeća uloga odgojitelja i ustanove u partnerskim odnosima s roditeljima stvaranje ozračja povjerenja, međusobnog poštivanja te potpore. Autori također navode neke od elemenata koji predstavljaju preduvjete kada je u pitanju pomoć djeci i učenicima koji se susreću s problemima, kao što su: otkrivanje uzroka nepovoljnog ponašanja, identificiranje problema učenika te djelovanje u skladu s ciljevima i vizijom škole (Škutor,2014).

Putem partnerstva roditelji dodatno dobivaju uvid u težinu učiteljskog i odgojiteljskog zanimanja te samim time cijene odgajatelje u većoj mjeri što dovodi do njihove veće uključenosti te pomoći prilikom rada (Maleš,2003). Prema Maleš, Ljubetić i Kušević (2008) učiteljima je upravo rad s roditeljima jedan od stresnijih segmenata posla te navode kako donedavno učitelji u svojim studijima nisu imali kolegije koji bi ih osposobljavali za rad s roditeljima te uputili u probleme vezane za obiteljski odgoj. U

današnjici ovom problemu pristupamo već prilikom samog kreiranja studija te putem edukacija čiji je cilj uspostavljanje kvalitetne suradnje učitelja s roditeljima (Maleš i sur.,2008). Vođeni pozitivnim utjecajima partnerstva s roditeljima na odgojitelje i ustanovu za rani odgoj i obrazovanje, možemo zaključiti kako je partnerstvo cjelovit proces koji, ukoliko je zasnovan na dobrobiti djeteta, u kasnijem razvoju samo sebe ispunjava. Djelujemo li u najboljem interesu za dijete, povezat ćemo se s roditeljima i oni s nama što će dodatno naglasiti sve pozitivne aspekte partnerstva i za nas i za roditelje koje smo naveli u ovom poglavlju rada. Partnerstvo nije uvijek jednostavno ostvariti, o čemu ćemo govoriti u narednom poglavlju, no samim ostvarivanjem istoga možemo si osigurati jednostavniji, ali cjelovitiji rad kako bismo povećali zadovoljstvo svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Prepreke u ostvarivanju partnerskog odnosa s roditeljima

Partnerstvo roditelja i ustanove za rani odgoj i obrazovanje donosi nam brojne dobrobiti za sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa, no nije ga jednostavno ostvariti u praksi. U ovom odlomku predstaviti ćemo neke od najučestalijih prepreka na koje nailazimo tijekom uspostavljanja i održavanja partnerskog odnosa s roditeljima. U radu ustanova za rani odgoj i obrazovanje prepreke se mogu pojaviti u radu s djecom te ostalim djelatnicima ustanove, no u velikoj većini slučajeva prepreke se javljaju u komunikaciji s roditeljima. Često se događaju zbog različitog shvaćanja o prirodi određene problematike te zbog komunikacijskih grešaka na koje je bitno odmah reagirati kako bi se problem otklonio.

Odgojno-obrazovni djelatnici često žele ostvariti kvalitetnije partnerske odnose s roditeljima, no ne znaju kako s obzirom na to da upravo početak stvaranja partnerstva nosi sa sobom najveći broj prepreka. Gregorović Belaić (2023) u svom radu naglašava kako dionici procesa posjeduju ograničenu sposobnost kada je u pitanju suradnja s drugima i podjela odgovornosti. Upravo je preuzimanje odgovornosti jedan od glavnih čimbenika neuspjeha partnerskih odnosa. Mapp i Kutner (2013) predstavljaju i podjelu uvjeta koji moraju biti zadovoljeni na razini ustanove za rani odgoj i

obrazovanje kako bi se partnerstvo uspješno provodilo te ih dijeli na uvjete za proces i uvjete za organizaciju.

Uvjeti za proces odnose se na niz radnji koje su dio bilo koje aktivnosti ili inicijative u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje koje bi trebale biti:

- povezane s učenjem te usklađene s ciljevima škole
- odnosne – utemeljene na izgradnji odnosa s obiteljima
- razvojne – izgrađene u cilju cjelokupnog razvoja djeteta
- kolektivne – usmjerene na grupe djece, a ne samo na individue
- interaktivne – sudionici imaju mogućnost stvarati nove vještine te dalje graditi aktivnosti.

Uvjeti za organizaciju omogućuju održavanje partnerskih odnosa te osiguravaju njihovu održivost:

- sistematičnost – odnosi se na namjerno djelovanje ustanove prema cilju obrazovanja kao što su: priprema za školu, uspjeh učenika ili prilagodba za novu odgojno-obrazovnu ustanovu
- integriranost – naponi za izgradnju partnerstva utemeljeni su u svim aspektima rada ustanove, počevši od zapošljavanja djelatnika, edukacijama odgojitelja i učitelja, profesionalni razvoj djelatnika te samo poučavanje i učenje
- održivost – posjedovanje odgovarajućih financijskih resursa prilikom provođenja partnerstva i organiziranja inicijativa (Mapp i Kutner,1993; prema Gregorović Belaić,2023).

Upravo kompleksnost uvjeta koji su potrebni za ostvarivanje kvalitetnih partnerskih odnosa s roditeljima u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje predstavlja vodeću prepreku od strane ustanove prilikom održavanja odnosa. Također, neke od prepreka partnerstvu javljaju se u negativnom stavu samih odgojitelja koji često u nemogućnosti rješavanja problema odustaju od istoga time stvarajući još veći problem. Milanović i sur. (2014) govore kako su ranije odgojitelji stvarali negativne stavove u četiri smjera:

- negativan stav prema samom sebi i profesionalnoj ulozi koju obavlja
- negativno mišljenje o slici koju roditelji stvaraju o njemu

- negativan opći stav prema roditeljima i njihovim sposobnostima
- negativan stan prema roditelju, ali i sebi u nepovoljnoj situaciji.

Uvođenjem Konvencije o pravima djeteta, stavovi odgojitelja počinju se mijenjati te se sada mogu podijeliti u tri kategorije:

- stav prema sebi i svome profesionalnom položaju
- stav prema roditeljima
- stav prema djeci (Milanović i sur.,2014).

Često prilikom rada u ustanovi za rani odgoj i obrazovanje ni sami odgojitelji ne znaju koje su točno njihove zadaće. To samim time dovodi do stvaranja negativnih emocija prema samom sebi. Odgojiteljima su učestalo nepoznate i odgovornosti te obaveze koje imaju prilikom rada s djecom i roditeljima što dovodi do problema prilikom komunikacije sa svim subjektima ovog procesa. Upravo manjak komunikacije Milanović i sur. (2014) navode kao glavni izvor negativnog stava o sebi kod odgojitelja, s obzirom na to da ne razgovaraju s roditeljima, ne postavljaju dovoljno pitanja te često zaključuju uopćavanjem. Ponekad je negativni stav prema odgojiteljima izazvan direktno od roditelja te su nerijetko okrivljavani za situacije koje su izvan njihove moći i domene djelovanja. Negativan stav odgojitelja prema roditeljima često je rezultat kombinacije subjektivnog utemeljenja, ali i stvarnog iskustva što se često očituje u situacijama kada nailazimo na probleme koje ne možemo ili nam ih je teško riješiti. Problemi koje odgojitelji smatraju nerješivima najčešće se događaju prilikom rada s djecom uz kreiranje stava o njima, a negativan stav najčešće je izazvan osjećajem nekompetentnosti, odgojne nemoći ili pak stvarne needuciranosti odgojitelja i ostalih djelatnika ustanove za rani odgoj i obrazovanje (Milanović i sur.,2014). Matov (2014) također u svom radu ističe negativan stav kao prepreku, s obzirom na to da ometa partnerstvo te osnaživanje čimbenika koji doprinose otvaranju roditelja te želju odgojitelja za partnerstvom.

Gregorović Belaić (2023) kao prepreke koje se javljaju od strane roditelja navodi prethodna obrazovna iskustva roditelja, iskustva u radu s odgojiteljima i učiteljima, nedostatak sustava upisa djece u škole te „pritisak stvoren potrebom da se obrazovni programi mijenjaju brzim tempom, koji ne uzima u obzir moguće razlike između učenika” (Gregorović Belaić,2023,str.164). Autorica također naglašava kako je velika

većina partnerstva s roditeljima inicirana upravo od strane ustanove te se samim time javlja problem koji se očituje kroz činjenicu da je ustanova spremna na partnerstvo samo u mjeri u kojoj joj to neće štetiti ugledu. Prevelika pomoć roditelja pri radu ustanove s djecom može dovesti do ostavljanja dojma nesposobnosti djelatnika što uvelike utječe na profesionalni dojam iste. Spomenute prepreke prouzrokovane stavovima odgojitelja i roditelja u ovom ćemo radu objediniti putem dvije podjele kategorija izazova s kojima se susrećemo u partnerskim odnosima.

Višnjic-Jevtić (2018) u svome radu koristi se podjelom Granate, Mejrija i Rizzija (2016) koja uključuje sljedeće čimbenike kod otežavanja partnerskih odnosa s roditeljima:

- Interpersonalni čimbenici – odnose se na stavove, osjećaje i iskustva sudionika partnerstva te na vrijednosne sustave koje posjeduju. U interpersonalne čimbenike također spadaju i komunikacijske vještine koje ćemo naknadno obraditi u ovom radu.
- Kulturalni čimbenici – određeni kulturom same odgojno-obrazovne ustanove i kulturom obitelji koje ovise o kulturi samog društva u kojem se ovi sustavi nalaze.
- Strukturalni čimbenici – dovode u poveznicu vremenske uvjete i organizaciju rada u ustanovi i unutar obitelji. Kao vodeća prepreka javlja se negativan odaziv roditelja na pozive za suradnju s ustanovom, dok sami roditelji na to gledaju kroz mišljenje kako odgojitelji odvajaju premalo vremena za rad s njima.

Autorica naglašava kako su navedene prepreke sastavni dio partnerskog odnosa te samo pojavljivanje istih ne znači prekidanje partnerskog odnosa. Naprotiv, determiniranjem čimbenika koji su uzrokovali prepreku u odnosu možemo dobiti jasniji uvid u razlog njenog pojavljivanja te prevenirati pojavljivanje istih u daljnjem radu i partnerstvu.

Ljubetić (2014) nam u svom radu predstavlja tri kategorije izazova autora Clarke i sur.(2010) koji predstavljaju prepreku u održavanju partnerskih odnosa ustanove i roditelja:

- Interpersonalni izazovi – povezani s osobnostima odgojitelja, djelatnika ustanove ili roditelja pri samoprocjeni vlastitih mogućnosti.
- Logistički problemi – odnose se u najvećoj mjeri na vremenske prepreke koje se kod roditelja očituju u nedostatku vremena za posvećivanje partnerstvu zbog poslovnih obaveza te organizacije. Kod odgojitelja se javlja sve veći pritisak zbog administrativnih rokova i očekivanja uprave ustanove.
- Izazovi na razini sustava – kod obitelji se odnose na nedovoljnu usmjerenost administrativnih politika, dok se kod odgojitelja odnosi kroz nedostatak treninga, usavršavanja, tečajeva te ostalih prilika za profesionalni razvoj.

Ljubetić (2014) ove probleme promatra kao niz ograničenja čije prevladavanje pozitivno utječe na daljnju izgradnju partnerstva te navodi da „prilagođavanje, dogovaranje i pregovaranje između odgojitelja i roditelja ostaje jedina razumna opcija kako bismo imali prilike proširiti i produbiti svoj odnos za dobrobit djeteta” (Ljubetić,2014,str.73).

Sve navedene prepreke koje smo naveli u ovom odlomku moguće je prevladati te time dodatno produbiti naše partnerske odnose s roditeljima. Upravo ispravnom, pravovremenom i kontinuiranom komunikacijom možemo razjasniti veliku većinu izazova s kojima se susrećemo u radu s roditeljima. U narednom odlomku obradit ćemo vrste komunikacije s roditeljima koje nam uvelike pomažu pri provođenju partnerstva i osiguravanju istoga u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje.

Vrste komunikacije s roditeljima

Kontinuirana komunikacija s roditeljima u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje od iznimne je važnosti. Partnerskim odnosom nastojimo komunikaciju produbiti, dok u isto vrijeme pokušavamo smanjiti količinu nerazumljivih informacija koje upućujemo roditeljima. O važnosti komunikacije s roditeljima u partnerskom odnosu govori nam nekoliko autora. Epstein tako (2001) navodi šest temeljnih oblika partnerskog odnosa:

- pomoć roditeljima u roditeljstvu

- *komunikaciju između roditelja i odgojitelja*
- volontiranje roditelja u predškolskim ustanovama
- pomoć roditeljima pri poticanju učenja kod djeteta kod kuće
- sudjelovanje roditelja u donošenju odluka te
- uključenost roditelja u rad i suradnju s lokalnom zajednicom.

Prema ovoj podjeli možemo zaključiti kako nam je ispravna komunikacija s roditeljima potrebna za svih šest temeljnih oblika odnosa. Patrikakou i Weissberg (1999, prema Škutor 2014) također ističu komunikaciju kao nužan aspekt pomoću kojeg roditelji reaguju na inicijativu učitelja i odgojitelja za uključivanje u školski život djece. Ljubetić (2014) navodi kako upravo komunikacija može navesti roditelje da nauče nešto novo, isprobaju nove seminare ili radionice koje bi im pružile pomoć u odgoju i obrazovanju djece kod kuće. Govorimo li o koristima komunikacije s roditeljima, pri tome podrazumijevamo kako komunikacija mora biti primjerena te kvalitetna kako bi polučila najbolje rezultate. „Otvorena, česta i jasna komunikacija može pridonijeti stvaranju odnosa punog povjerenja i podrške” (Zloković,2023,str.30).

Komunikaciju između ljudi prvenstveno možemo podijeliti na onu verbalnu i neverbalnu. Verbalnu komunikaciju predstavlja proces izgovaranja informacija, pri čemu čak 40 % informacija razumijemo upravo slušanjem. Neverbalnu komunikaciju čine geste, mimike i govor tijela te se u većini slučajeva odvija spontano dok se fokusiramo na verbalni dio komunikacije. Prema Knapp i Hall (2010) neke od uloga neverbalne komunikacije su izražavanje emocija te odnosa prema drugima, predstavljanje sebe drugima te pokazivanje razumijevanja, davanje pažnje te pokazivanje fokusiranost na sugovornika. U razgovoru s roditeljima potrebno je podjednako obraćati pažnju i na verbalni i na neverbalni dio. Konguentnost obavijesti u ovom je slučaju od iznimne važnosti kako bismo izbjegli moguće nerazumijevanje te stvaranje pogrešnog stava o sugovorniku ili samome sebi. Upravo nam neverbalni dio komunikacije može reći puno o osobi i kako joj pristupiti. Milanović (2014) tako naglašava kako je lakše komunicirati s osobom koja je vedra, otvorenog stava te pokazuje spremnost na komunikaciju, dok se poteškoće često javljaju kada osoba djeluje nezainteresirano za razgovor.

Buble (2010) komunikaciju dijeli na formalnu i neformalnu, pri čemu formalnu komunikaciju predstavlja svaki oblik prenošenja informacija koje se izravno tiču rada ustanove što podrazumijeva planiranje, izradu protokola te osmišljavanje aktivnosti, dok neformalna komunikacija predstavlja kompleksniju vrstu, često neplaniranog, razgovora te uključuje i izražavanje emocija te osobnije teme.

Za kontekst partnerstva ustanova za rani odgoj i obrazovanje s roditeljima detaljnije ćemo se fokusirati na podjelu komunikacije autorice Crnjac (2007) na neposrednu (dvosmjernu) i posrednu (jednosmjernu) (Tablica 3).

Tablica 3. Oblici komunikacije s roditeljima

Posredna (jednosmjerna) komunikacija	Neposredna (dvosmjerna) komunikacija
<ul style="list-style-type: none"> • letci • kutiće za roditelje • kutije za prijedloge i kritike 	<ul style="list-style-type: none"> • roditeljski sastanci • individualni sastanci • radionice • izleti • grupe podrške roditeljima • uključivanje roditelja u rad ustanove

Navedeni posredni oblici komunikacije ustanove za rani odgoj i obrazovanje s roditeljima u partnerskom odnosu moraju predstavljati samo dodatak neposrednim oblicima komunikacije. Posredni oblici komunikacije u većoj su mjeri zastupljeni u suradničkim odnosima ustanove s roditeljima te prevladavaju u tradicionalnom obliku ustrojstva ustanove. Partnerstvo kao odnos čini kontinuirana dvosmjerna komunikacija s roditeljima te se samim time preporuča njeno učestalije korištenje u svakodnevnom radu, ali i u posebnim prilikama kao što su završne svečanosti, priredbe te izleti (Milanović i sur.,2014). Odgojitelji putem letaka, kutića za roditelje te kutija za prijedloge nastoje potaknuti roditelje na ostale oblike suradnje. Ovi oblici komunikacije pružaju jednostavan način za kratki prijenos informacija, ali ni u kojem slučaju ne smiju biti jedini oblik komunikacije s roditeljima. Cjelovita komunikacija između roditelja i odgojitelja mora se sastojati i od organiziranja grupnih roditeljskih sastanaka u cilju pružanja informacija o programima u ustanovama i grupnim aktivnostima te individualnih razgovora s roditeljima kako bismo saznali i prenijeli veći broj informacija o djetetu (Škutor,2014).

Modernizacijom društva te ustanova za rani odgoj i obrazovanje dostupni su nam novi oblici komunikacije s roditeljima, kao što su: društvene mreže, WhatsApp i Viber grupe te internetske stranice ustanova za rani odgoj i obrazovanje koje nam nude brojne nove mogućnosti partnerstva (Škutor,2014). U narednom odlomku nastojat ćemo dodatno opisati kutiće za roditelje te istražiti koliki je potencijal ovog oblika jednosmjernje komunikacije kada govorimo o karakteristikama partnerskog odnosa.

Kutići za roditelje

Kao što smo u prethodnom odlomku razjasnili, kutići za roditelje smatraju se jednosmjernim oblikom komunikacije. Kroz ovaj odlomak te empirijsko istraživanje nakon nastojat ćemo predstaviti što točno mora sadržavati kutić za roditelje, prvenstveno onaj na internetskim stranicama ustanove za rani odgoj i obrazovanje, da bi poticao roditelje na partnerstvo s ustanovom.

Milanović i sur. (2014, str.140) opisuju kutić za roditelje kao „mjesto na kojemu pisanom riječju komuniciraju odgojitelji i roditelji”. Većina ustanova za rani odgoj i obrazovanje koristi upravo kutiće za roditelje kako bi prenijeli informacije do što većeg broja roditelja s obzirom na to da to predstavlja najjednostavniji i najdostupniji način u današnjici. Budući da smo već naglasili kako odgojitelji često imaju WhatsApp i Viber grupe s roditeljima, to se često odnosi na roditelje djece u određenoj skupini. Kutići za roditelje na internetskim stranicama pisani su za sve roditelje djece koja pohađaju ustanovu, ali i za širu javnost. Osim obavijesti koje ustanova na ovaj način pruža roditeljima, kutići za roditelje često imaju bogate galerije slika djece i aktivnosti koje se događaju u ustanovi te edukacijske materijale namijenjene roditeljima.

Glavna prednost kutića za roditelje na internetskim stranicama njihova je dostupnost u svako doba dana s različitih lokacija. No, upravo nam dostupnost sa sobom donosi i neke nedostatke. Prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka na internetske stranice ne možemo objavljivati sve sadržaje te smo u tom pogledu dosta ograničeni. Još jedan od nedostataka koji autorica Sušanj Gregorović (2017) navodi neredovito je ažuriranje internetskih stranica, a posebno kutića za roditelje te čestu nepreglednost samih sadržaja.

Milanović i sur. (2014) u svom radu navodi dvije vodeće uloge kutića za roditelje:

1. Izvještavanje o dostignućima djeteta i pojedinostima skupine.
2. Izvještavanje o radu i životu unutar skupine i vrtića.

Prilikom izvještavanja o dostignućima djece bitno je ne naglašavati pojedinačno dijete, nego predstaviti napretke skupina djece kao što su načini na koje rješavaju konflikte, o čemu razmišljaju, kako se druže, što su naučili i što već znaju. Izvještavanja o radu i životu unutar skupine i vrtića nam osim osnovnih informacija o ustrojstvu ustanove pružaju i priliku za posrednu komunikaciju s roditeljima. Prema Milanović i sur. (2014) osim prijenosa osnovnih informacija, kutići za roditelje koriste se u radu s roditeljima na način da:

- izvještavaju što se od roditelja očekuje i koje materijale trebaju donijeti
- pružaju povratnu informaciju o tome kako se doneseno iskoristilo za rad ustanove
- pozivaju roditelje na uključivanje u aktivnosti kao organizatori ili domaćini
- pružaju povratne informacije o tome kako su se proveli na aktivnostima
- postavljaju edukativne materijale na stranicu kao rješenje za zajedničke probleme ili roditeljske dileme.

Prilikom osmišljavanja i vođenja kutića za roditelje, bilo onih fizičkih ili na internetskoj stranici ustanove, bitno je imati na umu kako je ovaj oblik komunikacije namijenjen roditeljima te i sam sadržaj mora biti tako strukturiran. Obavijesti moraju biti kratke te u njima mora biti istaknuta važnost informacije i razlozi zbog kojih se iznosi. Pisani sadržaji u kutićima za roditelje moraju odražavati samu viziju ustanove te ju predstavljati u pozitivnom svjetlu. Milanović i sur. (2014) tako naglašavaju neke od bitnih ciljeva koje kutići za roditelje mogu ispuniti ukoliko se koriste pravilno:

- afirmiranje djece i njihovih dostignuća te osobitosti u razvoju
- afirmiranje ustanove kao mjesto poticaja za dijete i roditelje
- *afirmiranje roditelja kao važne osobe za rad ustanove te vrijedne partnere*
- afirmiranje odgojitelja kao stručnjake te kao osobe.

Vodeći se navedenim ciljevima možemo zaključiti kako internetska stranica ustanove za rani odgoj i obrazovanje služi kao mjesto izražavanja poštovanja prema svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa. U istraživačkom dijelu rada pokušat

ćemo razjasniti u kolikoj mjeri su sadržaji na internetskim stranicama ustanove, tj. unutar kutića za roditelje na istima, usmjereni na gradnju partnerskog odnosa s roditeljima.

Problem i cilj istraživanja

Empirijskim istraživanjem nastojat ćemo analizirati kutiće za roditelje na internetskim stranicama ustanova za rani odgoj i obrazovanje te odrediti u kolikoj se mjeri putem istih roditelje potiče na partnerstvo s ustanovom. Kutici za roditelje u pedagoškim su istraživanjima slabo istraživana tema te uvidom u literaturu i prethodno provedena istraživanja nisam uspjela pronaći direktnu poveznicu kutića s partnerskim odnosom s roditeljima. Mnogi autori (Milanović i sur.,2014; Škutor,2014; Mavračić Miković,2019) u svojim radovima govore o strukturi kutića za roditelje te najčešćim načinima korištenja istih, no u svome radu nastojat ću povezati njihovu ulogu s direktnim pozivima roditeljima na uključivanje u rad ustanove. Tavas i Bilać (2011) u svome radu analizirale su pedeset internetskih stranica školskih ustanova te potvrdile hipotezu da iste ne pružaju dobar temelj za razvoj dublje komunikacije s roditeljima te nam ne pružaju novi način učenja. Budući da je istraživanje provedeno 2011.godine te s obzirom da je razvoj interneta i njegovo korištenje u posljednjih deset godina doživjelo znatan pomak, u svome istraživanju nastojat ću ispitati trenutnu situaciju na istima.

Partnerstvo ustanove za rani odgoj i obrazovanje s roditeljima na internetskim stranicama ustanove može se prikazati na brojne načine kao što su: pozivanje roditelja na uključivanje u aktivnosti, navođenje roditelja kao sudionika u istima, afirmiranje roditelja kao punopravnih partnera ustanove te povratnim informacijama o tome zbog čega je uključivanje roditelja u pojedine aktivnosti predstavljalo važnost. Ovim istraživanjem pokušat ću ispitati koristi li se ovaj oblik jednosmjerne komunikacije na način da ispunjava njegov pun potencijal ili ustanovama služi samo za prijenos informacija roditeljima. Uz brojne mogućnosti koje nam internetske stranice nude, jednostavnost pronalaska informacija te njihova dostupnost vodeća je od njih. Smatram kako bi ovo istraživanje moglo pružiti uvid u trenutno stanje internetskih stranica ustanova, ali i unaprijediti daljnji rad na održavanju istih. Vanjski pogled na sadržaje

koji se objavljuju na njima te opći dojam koji stvaramo promatrajući stranice iz neutralne perspektive može nam pomoći obogatiti i vlastitu profesionalnu praksu u budućnosti što smatram krajnjim ciljem ovog istraživanja.

Hipoteza istraživanja i istraživačka pitanja

Pretpostavka od koje polazimo prije samog istraživanja je da ustanove za rani odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj, konkretnije u Zagrebu, ne posvećuju dovoljnu pozornost izrađivanju i održavanju internetskih stranica te kutića za roditelje na istima. Upravo je neredovito održavanje internetskih stranica ustanova predstavljeno kao vodeći nedostatak ovakvog oblika komunikacije te se samim time javlja mogućnost za otežano partnerstvo s roditeljima. Hipotezu istraživanja nastojat ćemo opovrgnuti sljedećim istraživačkim pitanjima:

- Postoji li na internetskoj stranici ustanove dio posvećen roditeljima (kutić za roditelje)?
- Poziva li se roditelje putem stranice za uključivanje u aktivnosti ustanove?
- Jesu li roditelji prikazali kao sudionici aktivnosti u radu ustanove?
- Pruža li se roditeljima povratna informacija o tome na koji su način doprinijeli radu ustanove ili pojedine aktivnosti?
- Pruža li ustanova roditeljima edukacijske materijale koji im mogu pomoći pri odgoju i obrazovanju kod kuće?

Odlučila sam se za navedena istraživačka pitanja iz razloga što smatram da objedinjuju svrhu internetskih stranica ustanova kada je u pitanju komunikacija s roditeljima te nam daju jasan uvid u namjenu pojedinih postavljenih materijala na stranici. Istraživačka pitanja dobivena su iz stručne literature Milanović i sur. (2014) koja nam govori o konceptu samih kutića za roditelje te iz vlastite percepcije važnosti ovakvog oblika komunikacije između ustanove i roditelja.

Uzorak

Za potrebe ovog istraživanja odlučila sam se za namjeran uzorak koji je dobiven pretraživanjem Interneta u cilju pronalaska ustanova za rani odgoj i obrazovanje u blizini trenutnog mjesta stanovanja. Za ovakvu vrstu uzorka odlučila sam se isključivo iz zamišljene perspektive roditelja, uzevši u obzir jednostavnost te realnost kada je u pitanju prikaz dobivenih rezultata. Smatram da bi uzorak na principu najvišeg mjesta prilikom pretraga dječjih vrtića u gradu Zagrebu, to jest uzimanje u istraživanje prvih deset ustanova čije stranice dobijemo pretragom donio nerealne rezultate s obzirom na princip po kojem internet funkcionira te pri vrhu prikazuje rezultate najposjećenijih internetskih stranica.

Uzorak ovog istraživanja sastoji se od deset ustanova za rani odgoj i obrazovanje čiji je jedini kriterij predstavljala lokacija. Putem aplikacije Google Maps pretražila sam kartu trenutnog mjesta stanovanja s radijusom od 3km u potrazi za ustanovama za rani odgoj i obrazovanje te u analizu uvrstila sve ustanove koje su odgovarale lokacijskom kriteriju. Deset ustanova smatram optimalnom veličinom uzorka iz razloga što nam pruža dovoljno detaljan uvid u svaku pojedinu stranicu, ali i predstavlja dovoljno velik broj analiziranih ustanova kako bismo mogli doći do zaključka. Internetske stranice ustanova za rani odgoj i obrazovanje koje ću u ovom radu analizirati nisu imenovane zbog etičkih razloga, no na zahtjev sam spremna pružiti te podatke.

Internetske poveznice ustanova za rani odgoj i obrazovanje navedene su direktno u radu kako bismo se mogli jasnije snalaziti u samoj analizi i usporedbi podataka te povezati dizajn i kreativno izražavanje na stranici s analizom sadržaja u istraživanju. Ovakvom vrstom uzorka u istraživanju nastojimo dobiti realan i jasan pogled na ponudu ustanova za rani odgoj i obrazovanje u zadanom području te prema analizi podataka na samoj stranici doći do odgovora na ranije zadana istraživačka pitanja.

Postupci i instrumenti

Prilikom analize podataka, zbog jednostavnijeg prikaza, odlučila sam se vrijednosti upisivati u niže navedenu tablicu (Tablica 4). Obilježja navedena u prvom stupcu tablice u drugom ćemo označavati s plusevima ili minusima, ovisno o tome ispunjava li internetska stranica ustanove za rani odgoj i obrazovanje određeni kriterij. Vrijednosti koje istražujemo dobivene su direktno iz istraživačkih pitanja postavljenih na početku istraživačkog dijela rada (u tablici označeni brojevima 1 – 5). Podatke ćemo obraditi pojedinačno za svaku od ustanova te nakon svake istaknuti neka od bitnih obilježja koja smo zamijetili prilikom istraživanja.

Tablica 4 Procjena partnerstva na web-stranicama vrtića

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj internetskoj stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	
2. Roditelji su navedeni kao sudionici u prikazanim aktivnostima ustanove.	
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	
4. Ustanova na internetsku stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	

Prikaz rezultata

Za analizu sadržaja svake od internetskih stranica ustanova za rani odgoj i obrazovanje, koristit ćemo se ranije navedenom tablicom te ustanove kroz tekst označavati brojevima od 1 do 10 kako bi prikazani rezultati bili što jednostavniji za iščitavanje.

Tablica 5 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 1.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	+
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	+
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	+

Analizom sadržaja na internetskoj stranici ustanove za rani odgoj i obrazovanje broj 1 može se zaključiti kako se u vrtiću potenciraju partnerski odnosi kroz brojne pozive na aktivnosti namijenjene roditeljima. Istaknula bih ažurnost podataka na web-stranici te se aktivnosti djece, ali i roditelja neprekidno prilagođavaju događanjima u svijetu. Internetska stranica kreativno je osmišljena te se jasno da iščitati za koga je koji sadržaj namijenjen. Na taj način posebnu pažnju privlači i radionica (koja se provodi u nekoliko analiziranih ustanova) „Rastimo zajedno” namijenjena isključivo roditeljima pod vodstvom pedagoginje i psihologinje škole. Povratna informacija roditeljima o značaju njihovog uključivanja u rad ustanove učestalo se pruža te se na taj način afirmira važnost partnerstva ustanove s roditeljima.

Tablica 6 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 2.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	-
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	+
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	-

Ustanova za rani odgoj i obrazovanje broj 2 na svojoj internetskoj stranici nudi sažete informacije koje bismo mogli izdvojiti kao najbitnije kada je u pitanju početna prilagodba djeteta na vrtić ili zdrava prehrana. Međutim, ova internetska stranica ne obiluje informacijama kao prethodna. Aktivnosti djece prikazane su samo putem galerije fotografija bez pretjeranog objašnjavanja te se ne može jasno zaključiti o partnerstvu između roditelja i ustanove. Iako se roditelji pozivaju na uključivanje u aktivnosti i svakodnevni rad, kao i izlete i prikupljanje materijala, pregledom sadržaja na stranici ne možemo zaključiti koliko se roditelji zaista i uključe u aktivnosti te im se ne pruža povratna informacija u vezi s aktivnostima u kojima sudjeluju. Govorimo li o partnerstvu ili pružanju informacija, ova ustanova za rani odgoj i obrazovanje, nažalost, ne kotira visoko u niti jednoj domeni iako smo joj u tablici odredili pozitivne vrijednosti u nekim od traženih aspekata. Na web-stranici riječ partnerstvo se ni ne spominje, samo suradnja čije provođenje ustanova preporuča na nekoliko razina (individualni sastanci, roditeljski sastanci, radionice itd.).

Tablica 7 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 3.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	+
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	+
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	+

Prilikom otvaranja internetske stranice ustanove pod brojem 3, nisam primijetila značajan trud kada je u pitanju kreativnost izrade stranice, no već pri samom početnom istraživanju dolazimo do mnoštva korisnih informacija skrivenih u kutku za roditelje. Aktivnosti navedene na stranici sažeto su opisane u formi mjesečnih događanja te nisu potkrijepljene značajnim brojem slika ili ostalih multimedijских sadržaja. Prikazane aktivnosti jasno navode roditelje kao direktne sudionike. Iz pedagoške perspektive, dio stranice pisan od strane stručnih suradnika sažet je, jednostavan i pregledan. Posebna pažnja usmjerena je na davanje konkretnih savjeta roditeljima u vezi odgoja i obrazovanja djeteta te je ustanova orijentirana na partnerstvo s roditeljima, što je vidljivo iz prikazanih savjeta, poziva na sudjelovanje te same pažnje koja je na stranici usmjerena u najvećoj mjeri na roditelje djece koja pohađaju ustanovu.

Tablica 8 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 4.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	+
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	-
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	+

Kao što je slučaj i s ustanovom za rani odgoj i obrazovanje pod brojem 1, ova ustanova također ispunjava uvjete kada je u pitanju prikazano partnerstvo putem internetske stranice. Roditeljima se ne nudi samo mnogo informacija, kontakt podataka i slika, već ih se u velikoj mjeri i edukativno usmjerava. Aktivnosti za roditelje navedene u njima posvećenom kutku, nažalost, ne nude puno informacija te su samo navedene. Pregledom sadržaja na internetskoj stranici nisam pronašla jasan poziv roditeljima na uključivanje u aktivnosti. Stranica ne govori mnogo o suradnji ili partnerstvu, ali jasno prikazuje rad u samoj ustanovi. Roditelji su navedeni kao sudionici u aktivnostima djece te su uključeni u unutrašnji rad ustanove i u velikoj mjeri nude savjeti kada su u pitanju odgoj i obrazovanje djece. Istaknula bih i dio stranice unutar kutka za roditelje koji savjetuje aktivnosti s djecom u slobodno vrijeme, kao što su posjet određenim muzejima, kazalištima te plan događanja u gradu Zagrebu za određeni period.

Tablica 9 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 5.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	-
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	+
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	+
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	+

Već pri prvom pogledu na internetsku stranicu ove ustanove za rani odgoj i obrazovanje dobila sam dojam da je cijela stranica namijenjena roditeljima, a ne samo jedan dio nje. Po mom mišljenju stranica je izrazito zabavno kreirana te su sve informacije jasno navedene. Posebna pažnja i velik dio internetske stranice ove ustanove posvećen je opisivanju ustanove, njihove vizije i samog koncepta. Prilikom pregleda galerije fotografija, koje su vizualno ugodne i izazivaju nas da ih promatramo kao mala umjetnička djela, vidljivo je da su roditelji uključeni u velik broj aktivnosti u ustanovi. Partnerstvo i suradnja ne samo da se potenciraju nego su i potkrijepljeni opisima, isticanjem dobrobiti istih te unikatno objašnjeni. Iako stranica ne sadrži dio za roditelje, kao što je i ranije navedeno, prilikom pregleda ove stranice to bi se činilo i suvišnim, uzmemo li u obzir količinu informacija i edukativnih materijala usmjerenih roditeljima. Pregledom zabavno prikazanih sadržaja na stranici može se zaključiti kako ustanova teži i provodi partnerske odnose s roditeljima te veliku pažnju posvećuje upravo detaljima, što dovodi do toga da je posjet ovakvoj stranici izuzetno koristan.

Tablica 10 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 6.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	-
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	-
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	-

Internetska stranica ustanove pod brojem 6, iako visoko kotira na području pružanja informacija roditeljima te potkrepljivanjem istih edukativnim materijalima, ne posvećuje veliku pozornost roditeljima u smislu partnerstva. Stranica ne prikazuje niti jedan poziv na uključivanje u aktivnosti djece, osim projekta „Rastimo zajedno” u koji je ustanova uključena. Velika se pažnja posvećuje roditeljima kada je u pitanju edukacija i stranica je jasno koncipirana sa savjetima za napredak. Analizom stranice, nažalost, ne možemo zaključiti kako ova ustanova za rani odgoj i obrazovanje potencira partnerske odnose s roditeljima s obzirom na to da se roditelji u istima ne spominju kao sudionici u aktivnostima te je galerija fotografija i materijala dosta „siromašna”.

Tablica 11 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 7.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	-
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	+
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	-

Analiza sadržaja na ovoj internetskoj stranici dovela nas je do pozitivnih saznanja o samoj ustanovi i uključenosti roditelja u radu iste. Ispisujući vrijednosti u gornju tablicu negativno sam označila direktnu uključenost roditelja u aktivnosti, no pregledom radionica koje ustanova provodi i direktnim pozivima roditeljima za uključivanje u projekte, možemo zaključiti kako ustanova pridaje pažnju izgrađivanju partnerskih odnosa s roditeljima. Upravo nenavođenje uloge roditelja u svakoj od pojedinih aktivnosti predstavlja glavni nedostatak kada je u pitanju izražavanje na ovoj internetskoj stranici. Iz pedagoške perspektive željela bih prilikom otvaranja stranice vidjeti veću dozu uključenosti roditelja. Ustanova, u drugu ruku, roditeljima nudi velik broj edukativnih materijala i informacija kao i preporuke za odgoj i obrazovanje kod kuće. Dizajn i kreativnost izrade same stranice na zadovoljavajućem je nivou, gdje se jasno navode najbitniji podatci te ukoliko želimo samo informaciju, do nje ćemo i jednostavno i doći.

Tablica 12 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 8.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	+
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	+
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	+

Govorimo li o kompletnosti jedne internetske stranice ustanove za rani odgoj i obrazovanje, ova stranica ispunjava sve uvjete. Već od same kreativnosti prilikom izrade stranice, a i dubljim uvidom u provedene aktivnosti, može se zaključiti kako ova ustanova njeguje svoje partnerstvo s roditeljima. Na stranici je naveden i moto ustanove koji glasi „Roditelji u dječjem vrtiću – vrtić obiteljski centar" što nam dovoljno govori o odnosu ustanove prema roditeljima. Partnerstvo se samo po sebi naglašava u par odjeljaka stranice te se i potkrepljuje samim dokazima za to. Galerija slika i mnoštvo edukacijskih materijala za roditelje koji su smješteni ne samo u kutku za roditelje, već i prilikom pregleda svih dijelova stranice, dokazuju nam kako ova ustanova i njeguje svoj zadani moto. Roditelji su česti učesnici u aktivnostima s djecom te su kroz obavijesti i direktno pozivani na uključivanje u aktivnosti, radionice, izlete i planiranje istih.

Tablica 13 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 9.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	+
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	-
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	-

Iako su roditelji u prikazu aktivnosti jasno navedeni kao sudionici, na stranici ove ustanove nisam pronašla konkretan poziv na uključivanje u radionice i svakodnevni rad kao ni povratnu informaciju o značaju njihova uključivanja. Kutak za roditelje dobro je osmišljen i prožet edukativnim materijalima, naročito onim aktualnim. Iz proučenih materijala na stranici ustanove primjećujem da ista posvećuje dosta pažnje kada su u pitanju vanredne situacije kao što su potresi ili COVID te roditeljima pruža savjete za postupanje s djecom u takvim situacijama. Iako stranici na prvi pogled nedostaje malo organiziranosti prilikom navođenja informacija, sve bitno jasno je navedeno. Prostor za napredak svakako vidim upravo u direktnim pozivima roditeljima na djelovanje te bi bilo dobro i dodatno naglasiti poželjnost partnerstva između ustanove i roditelja, kao i odati priznanje da se njihov rad u ustanovi cijeni.

Tablica 14 Procjena partnerstva na web-stranicama Ustanove 10.

	Ustanova ispunjava kriterij (+/-)
1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).	+
2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.	-
3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.	-
4. Ustanova na web-stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.	+
5. Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.	-

Zadnja u nizu obrađivanih internetskih stranica ustanova za rani odgoj i obrazovanje, prema prikazanim sadržajima, ne promiče u dovoljnoj mjeri partnerstvo. Roditeljima se pružaju informacije kao i edukativni materijali koje smatram korisnima, ali upravo glavna odrednica – uvid u partnerstvo, kada je u pitanju tema ovog rada, nedostaje. Galerija fotografija nije opširna te je kutak za roditelje orijentiran isključivo na prijenos informacija. Međutim, informacije koje se pružaju roditeljima konkretne su i jasne što nam pruža uvid u unutrašnju organizaciju same ustanove. Roditelji su na internetskoj stranici upućeni u sve aktivnosti u kojima im djeca sudjeluju te im je priložen i raspored svakog dana u vrtiću.

Zbog jednostavnijeg očitavanja dobivenih podataka i usporedbe ustanova, odlučila sam prikazati iste i u zajedničkoj tablici (Tablica 15). Stupci u tablici predstavljaju pitanja po rednim brojevima dok su u redovima ispisane analizirane ustanove za rani odgoj i obrazovanje. Kao i u prethodnim tablicama, vrijednosti su iskazane kao pozitivne (+) ili negativne (-).

Tablica 15 Usporedna procjena partnerstva na stranicama ustanova

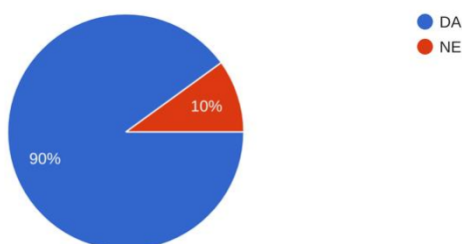
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje	1.	2.	3.	4.	5.
	+	+	+	+	+
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 2.	+	-	+	+	-
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 3.	+	+	+	+	+
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 4.	+	+	-	+	+
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 5.	-	+	+	+	+
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 6.	+	-	-	+	-
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 7.	+	-	+	+	-
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 8.	+	+	+	+	+
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 9.	+	+	-	+	-
Ustanova za rani odgoj i obrazovanje 10.	+	-	-	+	-

Pogledom na tablicu možemo zaključiti kako samo tri ustanove za rani odgoj i obrazovanje u svim istraživačkim pitanjima imaju označene pozitivne vrijednosti. Dvije analizirane ustanove ne ispunjavaju po jedan kriterij zadan istraživačkim pitanjima, dok tri ustanove imaju dvije vrijednosti označene negativno. Najniže kotiraju dvije ustanove koje imaju označene samo dvije pozitivne vrijednosti i to na istim istraživačkim pitanjima.

Vrijednosti prikazane na ovaj način omogućavaju nam jasniji uvid u razlike između pojedinih ustanova te na taj način jednostavnije možemo doći do zaključka o sličnostima te mogućim poveznicama između istraživačkih pitanja. Analiza rezultata u nastavku grafički će prikazati vrijednosti dobivene iz analize ustanova s fokusom na svako pojedinačno istraživačko pitanje. Ovakvom vrstom analize rezultata nastojat ću dobiti uvid u opće stanje stranica ustanova te ću pokušati detektirati u kojem segmentu postoji najviše mjesta za napredak kada govorimo o poboljšanju odgojno-obrazovne prakse i partnerstva sa roditeljima.

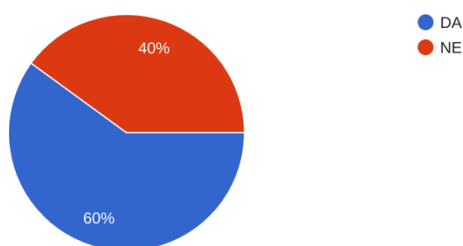
Analiza rezultata

Rezultate dobivene individualnom analizom i istraživanjem sadržaja na web-stranicama ustanova za rani odgoj i obrazovanje prikazat ćemo i grafički (Slika 1 – 5) kako bismo dobili kompletnu sliku o prikazu partnerstva na stranicama ustanove.

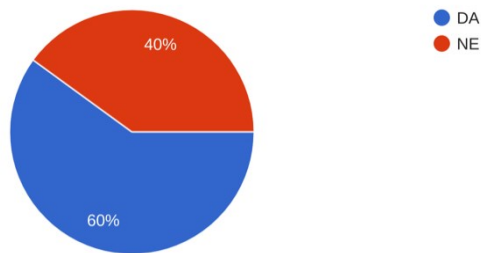
Slika 1. Ustanova na svojoj web-stranici sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje).

Unatoč dobivenom rezultatu da devet od deset web-stranica analiziranih ustanova za rani odgoj i obrazovanje sadrži dio posvećen roditeljima (kutak za roditelje), desetu predstavlja ustanova za koju smo u individualnoj analizi naglasili kako se radi o konceptu stranice koji je u velikoj mjeri orijentiran na komunikaciju s roditeljima, stoga bismo ovaj postotak mogli i zanemariti da je teza u radu postavljena na drugačiji način.

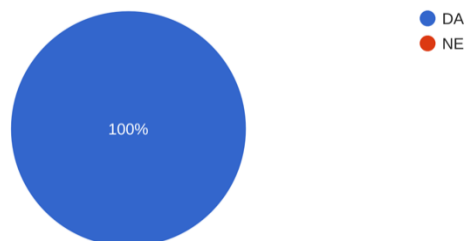
Slika 2. Roditelji su navedeni kao učesnici u prikazanim aktivnostima ustanove.

Prikazani grafikon i onaj koji slijedi nakon njega usko su povezani s obzirom na to da je dio ustanova imao jednako označene vrijednosti za ove dvije teze. Četiri od deset ustanova na svojim web-stranicama nema navedene roditelje kao suučesnike u aktivnostima što nam zapravo govori u kolikoj je mjeri moguće napredovati prilikom izrade i održavanja web-stranica ustanova, kao i prilikom prikazivanja aktivnosti djece i ustanove.

Slika 3. Roditelje se putem web-stranice poziva na uključivanje u aktivnosti.

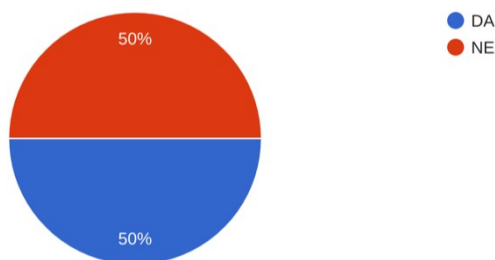
Podatak da čak četiri od deset analiziranih web-stranica ustanova za rani odgoj i obrazovanje u svom sadržaju ne poziva roditelje na uključivanje u aktivnosti smatram u krajnjem slučaju visokim. Velik dio komunikacije s roditeljima odvija se upravo putem digitalnih tehnologija te one predstavljaju jednostavan način pronalaska aktivnosti u kojima roditelji žele sudjelovati. Kod ustanova koje na svojim web-stranicama pozivaju roditelje na aktivnosti vidljiv je veći angažman roditelja u aktivnostima koje su prikazane. Kada govorimo o pozivanju roditelja, mislimo i na razne dogovore u vezi načina rada ustanove i ispunjavanja vremena djece, a ne samo na provedbu i direktno sudjelovanje u aktivnostima.

Slika 4. Ustanova na web stranicu postavlja edukacijske materijale namijenjene roditeljima.

Sve ustanove koje su analizirane u ovom istraživanju na svoju web-stranicu postavljaju edukacijske materijale. Razlika između ustanova upravo je u učestalosti i kvaliteti samih materijala. Svaka od istraženih web-stranica ustanova za rani odgoj i obrazovanje na istaknutom mjestu sadrži neke od najosnovnijih stručnih stajališta i savjeta kao što su: prilagodba djeteta na vrtić, zdrava prehrana, socijalizacija djece itd.

Edukacijski materijali na internetskim stranicama predstavljaju bitan faktor kada je u pitanju obrazovanje roditelja, ali i dopunjavanje njihovih postojećih znanja. Nekoliko ustanova na svojim stranicama nudi i više od samih tekstova na zadane teme te ih obrađuje na zanimljiviji i kreativniji način kao što su blogovi, kvizovi i ispiti znanja.

6. *Slika 5.* Roditeljima se pruža povratna informacija o doprinosu u radu ustanove.

Analizom deset internetskih stranica ustanova za rani odgoj i obrazovanje u gradu Zagrebu možemo zaključiti kako samo polovica ustanova putem kutića za roditelje zahvaljuje roditeljima na sudjelovanju ili im pruža bilo kakav oblik povratne informacije o značaju koji je njihovo uključivanje donijelo aktivnostima ustanove. Roditeljima se prije svega u partnerskom odnosu mora pristupati kao osobama te je samim time nužno razviti određeni sustav pohvala ili odavanja priznanja kako bi roditelji ostali motivirani za sudjelovanje u radu ustanove. Upravo u ovom rezultatu vidim najveći prostor za napredak. Iako neke od ustanova ističu roditelje kao sudionike u aktivnostima i organizaciji rada, manji se broj njih zapravo nakon aktivnosti obrati direktno roditeljima.

Zaključak

Analizom sadržaja u kutićima za roditelje na internetskim stranicama deset ustanova za rani odgoj i obrazovanje u gradu Zagrebu došla sam do zaključka kako mali broj njih ispunjava sve kriterije za uspješnost. Iako ustanove putem ovog oblika komunikacije roditeljima pružaju mnoštvo edukacijskih materijala te aktivnosti kojima se mogu baviti sa svojom djecom, kada govorimo o partnerstvu samo ga neke od ustanova promiču te direktno naglašavaju na svojim stranicama. Dakako, uvid u internetske stranice ustanove ne može i ne smije predstavljati osnovu za zaključke o tome provodi li ustanova partnerski odnos s roditeljima ili ne, no istim smo uspjeli uočiti neke od obrazaca koji se ponavljaju kod nekoliko njih.

Za uspješnost komunikacije s roditeljima putem ovog suvremenog oblika nije dovoljno roditeljima samo prenositi informacije, kao ni samo ih pozivati na uključivanje u aktivnosti. Internetske stranice u ovom su slučaju namijenjene odraslim ljudima – roditeljima te sadržaji na njima moraju biti koncipirani na taj način. Ukoliko od roditelja tražimo uključivanje u aktivnosti ili donošenje materijala za rad, istima je potrebno pripisati dio zasluga za obavljeno. Upravo u tom aspektu dio istraživanih ustanova nije ispunio kriterije. Na takvim stranicama uočili smo brojne pozive roditeljima s obrazloženjem kompletnog zahtjeva, no nismo naišli ni na kakav oblik povratne informacije upućene njima. U isto vrijeme roditelji često u kasnijem dokumentiranju provedenih aktivnosti nisu uopće navedeni kao učesnici, iako je po strukturi aktivnosti vidljivo kako su sudjelovali. U tome vidim veliki prostor za napredak, s obzirom na to da su neke od istraživanih ustanova na svojim internetskim stranicama na vrlo jednostavan način prikazale roditelje kao partnere. Prikazom rezultata možemo zaključiti kako je hipoteza ovog rada samo donekle dokazana te neredovitost ažuriranja i nedovoljna pažnja prilikom kreiranja istih zaista predstavljaju problem.

Prednost je internetskih stranica to što mogu biti sadržane od velikog broja materijala. Pažljivom organizacijom sadržaja na istima posjet ovakvoj internetskoj stranici možemo učiniti zabavnim i edukativnim za roditelje. Kako se ne bismo pogubili u velikoj količini materijala koje ustanove za rani odgoj i obrazovanje postavljaju, možemo iskoristiti neke od brojnih mogućnosti koje uređivanje ovakvih stranica nudi. Primjerice, materijale i aktivnosti možemo kategorizirati na razne načine: prema

dobnim grupama djece, tematskim obilježjima aktivnosti, područjima naučenoga ili jednostavno kronološki. Smatram kako bi prilikom uređivanja ovih stranica bilo korisno uključiti i opciju pretraživanja sadržaja na stranici kako bismo još jednostavnije došli do tražene aktivnosti, galerije slika ili edukacijskog materijala. Pozivi za uključivanje roditelja moraju biti pisani jasno te biti istaknuti na stranicama. Poželjno je nakon aktivnosti te angažmana roditelja i zahvaliti im se te otvoriti prostor za nove mogućnosti partnerstva. Redovita ažuriranost u ovom je slučaju iznimno bitna. Ukoliko redovito postavljamo sadržaje na stranice te putem njih komuniciramo s roditeljima, moguće je da će ih roditelji posjećivati češće jer na taj način dobivaju odgovore na pitanja, ali i dolaze do novih saznanja. Samom informiranosti roditelja možemo povećati izgleda da će se roditelji obratiti nama, a upravo to predstavlja glavnu zadaću ovakvog oblika komunikacije – potaknuti ostale oblike komunikacije koji izravno vode do partnerstva.

Partnerstvo s roditeljima predstavlja iznimno kompleksan zadatak za odgojno-obrazovne djelatnike, no korištenjem pravih materijala te načina komunikacije možemo ga učiniti prirodnim. Prepreke i probleme na koje nailazimo na tom putu moramo promatrati kao prilike za učenje te ih na taj način i rješavati. Ustanove za rani odgoj i obrazovanje u svom cilju imaju ostvarivanje punog potencijala djeteta te se on ne može ostvariti neovisno o obiteljskom okruženju. Obitelj i ustanova mjesta su na kojima dijete provodi glavninu svoga vremena te se samo putem partnerstva ta dva sustava mogu povezati u jedan. Kontinuiranim radom na odnosu s roditeljima utječemo direktno i na dijete i njegovu dobrobit. Djeca su u svojoj ranoj dobi podložna utjecajima te je na nama da im svakodnevno prikazujemo jedan zdrav oblik komunikacije, poštivanja i međusobnog uvažavanja.

Mogućnosti za ostvarivanje partnerskih odnosa s roditeljima u današnjici su brojne te suvremeni oblici komunikacije, premda ne mogu u potpunosti zamijeniti stare, mogu služiti kao izvrstan oblik nadopune istih. Ovaj ću rad završiti poznatom izrekom za koju smatram da izvrsno sažima cijeli zaključak:

Kombinirajte najbolje od novoga s najboljim od staroga. - Konfucije

Literatura

1. Bilan, D. i Matov, J. (2014) Partnerstvo obitelji i predškolske ustanove kao potpora roditeljstvu. *Magistra Iadertina*, 9(1.).
2. Buble, M. (2010) *Menadžerske vještine*. Zagreb: Sinergija.
3. Belaić, Z. (2023) Partnerstvo obitelji i škole kao oblik osnaživanja obitelji. U: Zloković, J., ur., *Osnaživanje obitelji*, str. 140-173.
4. Bronfenbrenner, U. (1994) Ecological models of human development. *International encyclopedia of education*, 3(2), str. 37-43.
5. Došen-Dobud, A. (2019) *Nove slike iz povijesti predškolskog odgoja*. Zagreb: Novi redak.
6. Epstein, J. L. (2001) *School, Family and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Boulder, CO: Westview Press. Dostupno na: <https://doi.org/10.4324/9780429493133> (12.1.2023.)
7. Hercigonja, Z. (2020) Roditelji i učitelji – obrazovni partneri. *Varaždinski učitelj: digitalni stručni časopis za obrazovanje*, 3 (3), str. 44-55.
8. Ivaštanin, I. i Vrbanec, D. (2015) Razvijanje partnerstva s roditeljima. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 21(79), str. 24-25.
9. Knapp, M.L. Hall, J.A. (2010) *Neverbalna komunikacija u ljudskoj interakciji*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
10. Kušević, B. (2016). Zainteresirani roditelji uvijek nađu vremena za dolazak u školu! *Suradnja obitelji i škole u kontekstu reprodukcije društvenih nejednakosti. Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 25(2), 179-198.
11. Ljubetić, M., Maleš, D., & Kušević, B. (2008). Osposobljavanje budućih učitelja razredne nastave za rad s roditeljima. *Pedagogija i društvo znanja*, str. 211-219.
12. Ljubetić, M. (2014) *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element.

13. Maleš, D., Romstein, K., & Balić, T. (2008). Obiteljska pedagogija i suradnja s roditeljima u programima studija predškolskog odgoja. *Pedagogija i društvo znanja*, str. 221-228.
14. Mavračić Miković, I. (2019) Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3(3.), str. 69-84.
15. Mapp, K. L. i Kuttner, P. J. (2013) *Partners in Education: A Dual Capacity-Building Framework for FamilySchool Partnerships*. SEDL.
16. Miljak, A. (2001). Odgojna praksa i okruženje u dječjim vrtićima. *Napredak*, 142(1), 7-15.
17. Milanović, M. i suradnice. (2014) *Pomozimo im rasti*. Zagreb: Golden marketing Tehnička knjiga.
18. Mlinarević, V., i Tomas, S. (2010) Partnerstvo roditelja i odgojitelja–čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta. *Magistra iadertina*, 5(5), str. 143-158.
19. Petrović-Sočo, B. (2007) *Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje–holistički pristup*. Zagreb: Mali profesor.
20. Slunjski, E. (2008) *Dječji vrtić: zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje, zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar Media.
21. Sušan Gregorović, K. (2017) Roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta: stavovi i praksa učitelja. *Školski vjesnik*, 66(3), str. 347–377.
22. Škutor, M. (2014) Partnerstvo škole i obitelji–temelj dječjeg uspjeha. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 154(3), str. 209-222.
23. Tavas, D. i Bilač, S. (2011) Školske web stranice: mogućnost suradnje s roditeljima? *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 6(12), str. 23-33.
24. Višnjčić-Jevtić, A. (2018) *Izazovi suradnje: razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: Alfa.

Web stranice:

Web-adrese istraživanih ustanova za rani odgoj i obrazovanje dostupne su na upit.